

جلسات شرح و تفسیر

حجت الاسلام و المسلمین استاد
محمد جواد حاج علی اکبری

موضوع:

دعای چهل و دوم (ختم قرآن)
جلسه ۴۱

۱۳۹۷/۰۱/۲۰

■ ظرفیت فوق‌العاده ماه رجب جهت ارتباط با خدای متعال

■ خداوند، خریدار بنده‌ی فقیر است

■ دو نکته درباره‌ی ماه رجب

۱. رابطه‌ی خاص ماه رجب و عالم برزخ

۲. ماه رجب، ماه ارتباط با امام زمان است

■ علی، آینه تمام‌نمای پیامبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

اهل راز، این گونه به دست می آید که در این ماه عنایت خاص و لطف ویژه ای از سوی حضرت حق به مؤمنان هست و درهای غیب به روی مؤمنان باز می شود تا بتوانند بر بساط فضل پروردگار متعال وارد شوند.

قرآن می فرماید: «وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ... إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ؛» [۱]
و روزی شما و آنچه وعده داده شده اید در آسمان است...

خدا است که خود روزی بخش نیرومند استوار است. رزق اصلی و حقیقی و جاودانی همان رزق سماوی است و ذیل آن در مراتب خیلی پایین تر، همان رزقی است که ما با عنوان مادی و دنیایی می شناسیم که نمی از یم و رشحه و قطره ای از دریا است. همه ی آنچه در این دنیا بین بندگان خدا توزیع شده،

ما یک سلسله تریکات به عزیزان بدهکار هستیم که همگی را یکجا تقدیم شما می کنیم. سال جدید و ماه مبارک رجب و عید مبعث را که اعظم اعیاد ما است، خدمت تان تبریک می گویم.

ظرفیت فوق العاده ی ماه رجب جهت ارتباط با خدای متعال

ماه مکرم رجب، ماه خیلی خاصی است و از نظر ظرفیت ارتباط با خدای متعال و ظرفیت ملکوتی، فوق العادگی دارد. رجب، فروردین معنویت است. اتفاقاً امسال این ماه مصادف با فروردین هم هست. ماه رجب نوعی بازگشایی درهای فیض الهی است و از مجموعه ی روایات و مبانی و سیره و فتوحات و کشفیات

در برابر رزقی که خدای متعال برای آنها ذخیره کرده، قطره‌ای در برابر دریا است. خزائن نزد خدای متعال است و آنچه اینجا در دسترس ما قرار گرفته، نازله و اندکی از بسیار است. اینجا صیدگاهی است و اینها هم دانه‌هایی است که ریخته شده است تا انسان به اینها توجه پیدا کند و ان شاء الله در دام صیاد ازلی و ابدی و کمند عشق ازلی بیفتد.

روایی «فَمَنْ اعْتَصَمَ بِهِ وَصَلَ إِلَىٰ» [۲] هر کس به آن چنگ زند، به من می‌رسد»، به همین اشاره دارد. خدای متعال رجب را رشته‌ی اتصال بین خود و بندگانش قرار داده است که هر کس این رشته را بگیرد، به خدا می‌رسد. انسان باید این فرصت را خیلی قدر بداند. البته ما بیشتر آن را از دست داده‌ایم؛ با این حال آنچه باقی مانده، از نظر کمیت و کیفیت قابل توجه است.

گفته‌اند: «مَا هُنَا يَدُلُّ عَلَيَّ مَا هُنَاكَ؛ آنچه اینجا است، دلالت دارد بر آنچه آنجا است». اصل مسئله جای دیگری است و اینجا مرتبه‌ای بسیار کم از آن چیزی است که آنجا قرار دارد.

شب و روز مبعث که پیش روی ما است، به‌تنهایی کافی است و مائده‌ای آسمانی و رزق ملکوتی محسوب می‌شود که به دست فضل پروردگار گسترده شده است.

ماه رجب، نقطه‌ی اتصالی بین بندگان خدا و ذخیره‌ی ملکوتی از رزق است که برای ما تعبیه و وعده داده شده است. تعبیر هر شب از آسمان هفتم دعوت‌نامه می‌آید [۳] و دنبال کسانی است که بخواهند بهره‌مند باشند و جلیس حق

باشند و عهد بندگی خود را تجدید و اظهار بندگی به ساحت حضرت حق کنند. تنها کالایی که خدای متعال از بنده‌های خود می‌خرد، بندگی است. به تعبیر قرآن: «مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ؛ [۴] و من از آنان هیچ رزقی نمی‌خواهم». خدای متعال از ما رزق نخواسته است؛ بلکه باید به فلسفه‌ی خلقت خود برگردیم که شناخت خدای متعال و بندگی است. خدای متعال می‌فرماید من شما را برای عبادت خلق کرده‌ام [۵] و وقتی شما به عهد بندگی برگردید و لیبیک بگویید، خریدار شما می‌شوم و همه چیز شما، اعم از جسم و جان و مال و را می‌خرم.

حق می‌کند، بندگی است و راز بندگی، اظهار فقر و خشوع در پیشگاه حضرت حق است. در این دستگاه، ادعا ساقط‌کننده است و مدعی هلاک می‌شود. شأن و پول و آبرو و ... به اندازه‌ی سرسوزنی خریدار ندارد. آنچه خدای متعال می‌خرد، فقر است و اینکه بگویی: «اللَّهُمَّ إِنِّي إِلَيْكَ فَقِيرٌ وَمِنْ عَذَابِكَ خَائِفٌ مُسْتَجِيرٌ؛ [۶] خدایا، نیازمند به توام و از عذابت بیمناک و به تو پناهنده‌ام». اگر این حالت در انسان پرورش پیدا کند، به همی مقاصد می‌رسد. آنچه گوهر بندگی را پرورش و جلا می‌دهد، چیزهایی است که موافق طبع بندگی است؛ مثل تواضع و خاکساری و حالت اطاعت و بی‌اراده بودن در برابر اراده‌ی الهی.

باشند و عهد بندگی خود را تجدید و اظهار بندگی به ساحت حضرت حق کنند. تنها کالایی که خدای متعال از بنده‌های خود می‌خرد، بندگی است. به تعبیر قرآن: «مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ؛ [۴] و من از آنان هیچ رزقی نمی‌خواهم». خدای متعال از ما رزق نخواسته است؛ بلکه باید به فلسفه‌ی خلقت خود برگردیم که شناخت خدای متعال و بندگی است. خدای متعال می‌فرماید من شما را برای عبادت خلق کرده‌ام [۵] و وقتی شما به عهد بندگی برگردید و لیبیک بگویید، خریدار شما می‌شوم و همه چیز شما، اعم از جسم و جان و مال و را می‌خرم.

خداوند، خریدار بنده‌ی فقیر است

خدا می‌فرماید اگر وارد این معامله با من و دایره‌ی اطاعت

آنچه انسان را محبوب حضرت

(که تجلی گوهر بندگی است) شوید، من مطیع شما می‌شوم. در روایتی که درباره‌ی ماه رجب خواندم، آمده است: «أَنَا جَلِيسُ مَنْ جَالَسَنِي»؛ [۷] من همنشین کسی هستم که با من بنشیند. اگر مرا رفیق خود انتخاب کنی، من رفیق تو می‌شوم. این مطلب ذیل قاعده‌ی «فَاذْكُرُونِي أَذْكَرُكُمْ»؛ [۸] پس مرا یاد کنید [تا] شما را یاد کنم» قرار می‌گیرد که یک مبادله‌ی قدسی است. اگر وارد این معامله شوی، لحظه‌لحظه‌اش اوج گرفتن و پرواز است. در ادامه‌ی همان بشارت ماه رجب، خداوند می‌فرماید: «وَمَطِيعٌ مِّنْ أَطَاعِنِي»؛ شما وارد چرخه‌ی بندگی و مسیر بندگی شوید و از من اطاعت کنید تا من مطیع شما شوم. صاحب این صحیفه‌ی مبارکه

و اجداد طاهریین او و فرزندان عالی‌قدرش در همین افق هستند و عبد مطلق و مطیع محض؛ لذا کلیددار مُلک و ملکوت شدند و خدای متعال همه‌چیز را به ایشان تفویض کرده است. کلید تمام گنج‌های ملک و ملکوت اکنون در دستان حضرت بقیت‌الله است؛ زیرا او در قلعه‌ی تقوا و اطاعت است. رعایت‌ها و قرب فریضی و نافلی است که انسان را جلو می‌برد و مراتب اطاعت را به مولا نشان می‌دهد و باعث می‌شود انسان صیقل بخورد.

اشک هم باعث می‌شود که گوهر بندگی انسان صیقل بخورد. کمتر چیزی به اندازه‌ی اشک در مقام خضوع و خشوع، انسان را صیقل می‌دهد. استاد ما حضرت آیت‌الله گلپایگانی می‌فرمودند که از اشکِ تلخ شروع و به اشکِ شیرین ختم می‌شود. در قطعه‌ی

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ مَسَائِلِكَ بِأَحَبِّهَا إِلَيْكَ وَكُلِّهَا إِلَيْكَ حَبِيبَةً»؛ [۹] خدایا، از تو درخواست می‌کنم به حق محبوب‌ترین مرتبه از خواسته‌هایت نزد تو، و همه‌ی مراتب خواسته‌هایت محبوب است». حاصل و نتیجه‌ی نهایی شرح این فراز آن است که سؤال نزد کریم محبوب است و کریم، سائل را دوست دارد. در ماه مکرم رجب به خداوند می‌گویید اگر بنا باشد چیزی به درگاه تو بیاورم، شفیع من یا به تعبیری واسطه‌ی بین من و تو، سؤال یا سائل است. در دعای وارد شده‌ی بعد نمازهای روزانه نیز می‌گویید: «أَعْظَمِي بِمَسْأَلَتِي إِيَّاكَ جَمِيعَ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ جَمِيعَ خَيْرِ الْآخِرَةِ وَأَصْرَفْ عَنِّي بِمَسْأَلَتِي إِيَّاكَ جَمِيعَ شَرِّ الدُّنْيَا وَ شَرِّ الْآخِرَةِ»؛ [۱۰] به واسطه‌ی درخواست من از تو، جمیع

دوم زیارت امین‌الله می‌گویید گریستن و اشک ریختن در پیشگاه تو، رحم و لطف می‌آورد. «جوائز السائلین عندک موفّره»؛ برای کسی که سؤال داشته باشد، جایزه‌ها فراهم است. خروج از دایره‌ی منیت در خیررسانی و خدمت به خلق نیز گوهر بندگی انسان را صیقل می‌دهد. وقتی به دیگران محبت می‌کنی، از دایره‌ی منیت خارج می‌شوی و گوهر بندگی در تو زلال می‌شود. در این صورت خدای متعال خریدار شما می‌شود. حقیقت ایمان بندگی است و ماه رجب فرصت بندگی. سرمایه‌ی ما در پیشگاه حضرت حق، فقر و بندگی و بی‌آبرویی و سؤال ما است؛ چنان‌که در دعای سحر ماه رمضان می‌گوییم:

و برای ما قابل درک نیست. ما جلوه‌ای از این فقر را در دعای سحر ماه مبارک رمضان مشاهده می‌کنیم که از اول تا آخر دعا، می‌گوید من خودت را می‌خواهم. این سؤال کامل است.

در دعای نازنین ماه رجب می‌گویید: «اللَّهُمَّ وَأَسْأَلُكَ بِمَسَائِلِكَ الشَّرِيفَةِ وَوَسَائِلِكَ الْمُئِنِّفَةِ أَنْ تَتَغَمَّدَنِي فِي هَذَا الشَّهْرِ بِرَحْمَةٍ مِنْكَ وَاسِعَةٍ وَنِعْمَةٍ وَأَزْعَةٍ وَنَفْسٍ بِمَا رَزَقْتَهَا قَانِعَةً إِلَى نُزُولِ الْحَافِرَةِ وَمَحَلِّ الْأَخِرَةِ وَمَا هِيَ إِلَيْهِ صَائِرَةٌ»؛ [۱۲]

خدایا، از تو می‌خواهم به حق مسائل شریف‌ت، و وسایل والایت، که مرا در این ماه به رحمت گسترده است، و نعمت تقسیم شده‌ات فروگیری، و نفسی به من عنایت کنی که به آنچه روزی‌اش نموده‌ای قناعت ورزد تا گاهی که به گور درآید و به آخرت

خیر دنیا و جمیع خیر آخرت را عطایم فرما! و جمیع شر دنیا و شر آخرت را از من باز دار». به واسطه‌ی سؤال من، خیر به من عطا کن. شفیع من در درگاه تو، سؤال من است. در محضر غنی مطلق، سؤال خریدار دارد و در محضر کریم، سؤال محبوب است.

در مرتبه‌ی جلوتر، شفیع من، انسان کامل است که سائل کامل است، و آبرو دارد که همان فقر و سؤال او است. در وجود مقدس ولی الله الاعظم، سؤال و فقر و نیاز به ساحت قدس ربوبی به کمال رسیده؛ به همین دلیل وجود او پیش خدای متعال، وجیه و محبوب و آبرومند است. «وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا»؛ [۱۱] و او نزد خداوند آبرومند بود». او پیش خدا آبرو دارد و وجیه است. وجه او نزد خدای متعال، فقر او است که فقر کامل است

خیلی قدر این ماه را بدانید؛ چراکه بهترین فرصت برای تطهیر و پاکسازی و استغفار است.

دو نکته درباره‌ی ماه رجب

۱. رابطه‌ی خاص ماه رجب و

عالم برزخ

بین ماه رجب و عالم برزخ ارتباط خاصی است. ماه رجب در بهسازی وضعیت برزخی، ظرفیت خاص و امکان ویژه دارد. به همین دلیل باید آن را قدر دانست. برزخ خیلی دشوار است و ورودی عالم بعدی است که امتداد هم دارد. هر کس در برزخ تحویل خودش می‌شود و این خیلی سخت است. در کلمات اولیا هم وارد شده است که خیلی به فکر برزخ باشید. پشت سر این عرض من داستان‌ها و رازهایی است که به جای خودش محفوظ باشد.

رسد، و به آنچه عاقبت او است، بازگردد». یکی با عنوان مسائل و دیگری با عنوان مسائل معرفی شد. تا مرحله‌ای که مرا در قبر می‌گذارند، می‌خواهم غرق در رحمت تو باشم. من چه آورده‌ام؟! سؤال و مسائل آورده‌ام که هم سؤال پیش تو محبوب است و هم سائل. کدام سائل محبوب‌ترین است؟! سائلی که سؤال او کامل‌تر است و کمال سؤال در سائل کامل متجلی است. به همین دلیل من علی ابن ابیطالب (علیه السلام) را آورده‌ام که آن‌قدر در وجاهت نزد خدای متعال، تام است که هرچه او بخواهد نزد خدای متعال پاسخ دارد و هرچه او بگوید همان است. فاطمه (سلام الله علیها) هرچه بخواهد همان است. رضای فاطمه (سلام الله علیها) فانی در رضایت حق است و حاصل آن است که رضای حضرت حق، در رضایت فاطمه (سلام الله علیها) است.

۲. ماه رجب، ماه ارتباط با امام زمان است

دوم آنکه ماه رجب در قوی‌سازی ارتباط ما با ولی‌الله الاعظم، امکان خاص دارد. عمده‌ی ادعیه‌ی ماه رجب، جزء منشئات حضرت بقیه‌الله الاعظم (عجل‌الله فرجه‌الشریف) و از صادره‌های ناحیه‌ی مقدسه است.

«مَوَائِدَ الْمُسْتَطْعِمِينَ مُعَدَّةً» و «جَوَائِزَ السَّائِلِينَ» و امثال اینها که در ماه‌های ویژه، به صورت پر زرق و برق و پر رنگ و لعاب فراهم است، تأمین‌کننده‌ی نیازهای ابدی ما است. ما به لحظه‌لحظه‌ی ماه رجب برای تأمین میلیاردها سال غیر قابل محاسبه نیاز داریم. به همین دلیل این فرصت را باید قدر دانست. جلوه‌ی ویژه‌ی روزی آسمانی در ملکوت زمان، ماه رجب‌المرّجب است و بعد از آن شعبان‌المعظم و قله‌اش هم ماه مبارک رمضان

است که صدرنشین آن لیله‌القدر است. پس دوستان با هوشیاری و توجه از این فرصت استفاده کنند.

در این فرصت آنچه خیلی جواب می‌دهد، انس با کلام‌الله و قرآن کریم است. این انس را باید در این ماه‌ها به صورت تصاعدی تقویت کنید. جلوه‌ی ویژه‌ی آن مائده‌ی آسمانی در قرآن کریم متجلی می‌شود. نقشه‌ی راه این انس هم دعای چهل و دوم صحیفه‌ی مبارکه‌ی سجاده است که ما مقداری از آن را خواندیم و به بهانه‌ی کلمات عرش‌ی مولایمان حضرت سید الساجدین (علیه‌السلام) تشریح و تبیین شد. به آن مراجعه و مطالعه کنید و همان چیزی را بخواهید که امام از خدا خواستند.

علی، آینه تمام‌نمای پیامبر

شب و روز مبعث را خیلی قدر بدانید. وقتی سراغ مبعث

است و کدام صاحب مکتب، کسی در این تراز دارد؟! به این آیه مراجعه کنید که خیلی شیرین است. من خودم وقتی می‌خواهم در حرم مطهر حضرت با ایشان سخن بگویم، می‌گویم: «يَا مَنْ عِنْدَكَ عِلْمُ الْكِتَابِ». این جمله ترجمه‌ی اخ الرسول به معنای واقعی کلمه است.

می‌خواهید بدانید صاحب این رسالت عظمی کیست؟! وقتی نزد پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

می‌روید، می‌فرماید: «أَنَا أَدِيبُ اللَّهِ وَ عَلِيُّ أَدِيبِي»؛ [۱۴] من دست‌پرورده‌ی حق هستم و علی دست‌پرورده‌ی من است. سراغ امیرالمؤمنین (علیه السلام) می‌روید، او از صاحب رسالت عظمی پرده‌برداری می‌کند و می‌گوید: «أَنَا عَبْدٌ مِنْ عَبِيدِ مُحَمَّدٍ»؛ [۱۵] من بنده‌ای از بندگان محمد هستم». محمدشناسی از طریق

می‌روید، سریع شما را به قرآن عینی و مجسم و ناطق دلالت می‌دهند که علی (علیه السلام) است. پیامبر دو معجزه دارد که یکی قرآن و دیگری علی است. جالب است که در عید مبعث، زیارت علی ابن ابیطالب (علیه السلام) وارد شده است. شاهد حقانیت این راه، علی (علیه السلام) است. شاهد تدوینی حقانیت پیامبر، قرآن کریم است و شاهد تکوینی، علی ابن ابیطالب (علیه السلام).

قرآن برای معرفی علی (علیه السلام) می‌گوید: «وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ»؛ [۱۳] و کسانی که کافر شدند، می‌گویند تو فرستاده نیستی. بگو خدا کافی است و آن کس که نزد او علم کتاب است که میان من و شما گواه باشد». کدام پیامبر مانند علی دارد و آورده

علی به نتیجه می‌رسد و با
علی است که می‌شود پیامبر را
شناخت. در آینه‌ی جمال و جلال
علی می‌شود جلوات جمال و
جلال محمدی را تماشا کرد.

مبعث پیشاپیش بر شما مبارک
باشد. قدر شب و روز آن و احیای
شب و روزه‌ی روز آن را بدانید.

[۱۲]. شیخ عباس قمی، مفاتیح الجنان، اعمال ماه رجب.

[۱۳]. رعد: ۴۳.

[۱۴]. محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۱۶، ص ۲۳۱.

[۱۵]. کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۸۹.

منابع و مأخذ

[۱]. ذاریات: ۲۲ و ۵۸.

[۲]. سید بن طاووس، إقبال الأعمال، ج ۲، ص ۶۲۸.

[۳]. همان.

[۴]. ذاریات: ۵۷.

[۵]. همان.

[۶]. شیخ عباس قمی، مفاتیح الجنان، اعمال نیمه شعبان.

[۷]. سید بن طاووس، إقبال الأعمال، ج ۲، ص ۶۲۸.

[۸]. بقره: ۱۵۲.

[۹]. شیخ عباس قمی، مفاتیح الجنان، اعمال ماه رمضان.

[۱۰]. همان، اعمال ماه رجب.

[۱۱]. احزاب: ۶۹.

افوغها؛ درنگی بر مسئله تعلیم و تربیت

OfoghHa.ir © سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۴۸۵۹۵۹

۲ شنبه‌ها

از ساعت ۱۸ الی ۱۹:۳۰

(۶ ماه اول سال)

تهران، خیابان سرچشمه
مجتمع فرهنگی شهدای هفتم تیر

